



## ÅRSBERETNING 2021

### GENERELT

Også 2021 har vært ett år i pandemiens bilde, noe som har påvirket drift og prioriteringer. Oppgaver, som var nye og annerledes da pandemien brøt ut, har blitt rutine. Mens aktiviteter, som før var rutine, har blitt mer perifere.

Kurs- og reisevirksomheten har blitt markant redusert. Hvor stor del av dette som er en permanent endring, gjennom bruk av webinarer og digitale møter, er det for tidlig å gi fasitsvaret på. Forventningen er at reisevirksomheten vil være redusert, også i fremtiden, noe som det er tatt konsekvensen av i kommunens årsbudsjett for 2022.

Dønna kommune har lagt vekt på å holde et mest mulig naturlig driftsnivå, og tilpasset denne til de rammene pandemien har medført. Dette har gjort at de økonomiske konsekvensene, av nok et unntaksår, har blitt holdt nede.

Staten har innført kompensasjonsordninger, knyttet til de økonomiske konsekvensene pandemien har gitt kommunene. For Dønna kommune har disse ordningene gitt dekning av de ekstra kostnadene som har påløpt.

Det er for tidlig å si noe om de mer langvarige konsekvensene, for eksempel i forhold til næringsutvikling og bosetting, av pandemien. Dette er forhold som vil kunne påvirke kommunens utvikling, og derigjennom kommunens økonomi. For både politisk og administrativt nivå er dette en utfordring som må ha fokus i de kommende år.

### ØKONOMI

Årsberetningen er administrasjonens årlige avrapportering av resultat og ressursbruk – til kommunestyret. Sammen med årsregnskapet for 2021, danner årsberetningen grunnlaget for kommunestyrets «årsoppgjør». Gjennom kommunestyrets behandling av årsberetning og årsregnskap, blir driftsåret 2021 formelt avsluttet. Til kommunestyrets behandling blir også årsmelding fra den enkelte enhet presentert.

For 2021 ble prosessen med å utvikle enhetenes virksomhetsplaner tatt et steg videre. Både grunnlag og mal for planene ble forbedret. Dette er en del av arbeidet med å utvikle driften (tjenesteinnovasjon) av Dønna kommune. Et arbeid som vil fortsette også i kommende år.

Arbeidet med implementering av system for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) er gjennomført. Systemet er i daglig drift, og tilbakemeldingene er entydig positive. Neste steg i arbeidet her er å avslutte det pågående arbeidet med å definere oppgavene til eier, driver og bruker av det enkelte formålsbygg. Hele prosessen, knyttet til FDV et et resultat av prosjektet «SMART Bygningsdrift».

Arbeidet med å fornye budsjettprosessen fortsetter. Kommunestyret vedtok 17.12.2019 ny prosess for utvikling av årsbudsjett og økonomiplan. Denne modellen ble brukt for utvikling av årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021- 2024. Evaluering av prosessen ble behandlet i kommunestyret den 29.03.22. De viktigste tilbakemeldingene i evalueringsprosessen var:

- Forbedret samspill mellom administrasjon og politisk nivå
- Budsjettforslaget var denne gangen klart i god tid før budsjettvedtaket
- Budsjettdugnad på en ekstern lokalisering ga bedre stabilitet blant deltakerne og ga bedre tid til samtaler og diskusjoner

De driftsendringene som ble vedtatt under kommunestyrets budsjettbehandling 21.12. 2015, har også innvirkning for resultatet i 2021. Retningen som ble satt i desember 2015, med fokus på utvikling og endring, er det fortsatt nødvendig å holde fokus på.

Årsregnskapet for 2021 viser et positivt netto driftsresultat på 5 119 995,- kroner i forhold 11 026 276,- kroner i 2020. I revidert budsjett for 2021 var det planlagt for et negativt brutto driftsresultat på 17 050 766,- kroner, som i regnskapet for 2021 var redusert til et negativt brutto driftsresultat på 1 418 610,- kroner. I revidert budsjett 2021 var det planlagt å bruke 13 415 374,- kroner fra fond. Regnskapet for 2021 viser at kommunen i stedet kan sette av 5 119 995,- kroner til fond. I forhold til vedtatt årsbudsjett for 2021 er regnskapet en forbedring på 18 535 369,- kroner.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter var for 2021 på 2,7 prosent. Resultatet er dermed positivt i forhold til budsjett, og over det KS anbefaler som resultat (2 prosent) og økonomisk måltall vedtatt av kommunestyret (0 prosent for 2021).

Årsresultatet er i hovedsak et resultat av eksterne forhold.

Hovedårsaken til overskuddet ligger i;

- Lavere lønnskostnader enn budsjettert
- Noe lavere renteutgifter enn budsjettert
- Høyere frie inntekter enn budsjettert (inkludert Havbruksfondet)
- Merinntekter på flyktningeområdet i forhold til budsjettert
- God budsjettdisiplin

Overskuddene i perioden 2015 til 2021 gir ikke grunnlag for å avslutte eller omdefinere de omstillingsprosessene som pågår. Årsregnskapet for 2019 ga et varsel om ubalanse mellom inntekter og utgifter. Økonomiplanen for 2021 til 2024 ble balansert ved bruk av kommunens disposisjonsfond. Uten overføringene fra Havbruksfondet, og de kontinuerlig pågående utviklingsprosessene, ville kommunens økonomiske situasjon ha vært dramatisk endret.

Over tid har det i budsjettarbeidet vært en utfordring at det har vært relativt store sprik mellom opprinnelig budsjetterte inntekter og det endelige regnskapsresultatet. Med bakgrunn i situasjonsforståelsen i budsjettarbeidet, har det blitt igangsatt større endringsprosesser for å få driften i samsvar med antatte inntekter. Når forutsetningene for disse endringsprosessene ikke alltid er til stede, skaper dette utfordringer. Hvis vi

sammenligner inntektsanslagene i opprinnelig budsjett med regnskapsresultatene de siste årene får vi følgende bilde:

År	Sum generelle driftsutgifter (i mill. kroner)			
	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Differanse regnskap/ oppr. budsjett
2017	171,4	165,5	158,1	13,3
2018	191,9	188,0	160,2	31,7
2019	173,7	165,7	157,7	16,0
2020	183,5	182,5	162,6	20,9
2021	189,0	167,1	166,4	22,6

For årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021- 2024 er dette forsøkt korrigert, ved at forventet inntekt fra Havbruksfondet er tatt inn i inntektsrammen. Det vil være å ta hardt i å si at dette lyktes 100 prosent, når regnskapsresultatet viser en forskjell i netto driftsresultat mellom opprinnelig budsjett og regnskapsresultatet i 2021 på 22,6 mill. kroner. Arbeidet med å kvalitetssikre de økonomiske størrelsene i budsjettprosessen fortsetter.

De største ekstraordinære inntektene i forhold til opprinnelig budsjett i 2021 var;

- Skatt og inntektsutjevning 4,7 mill. kroner
- Ekstraordinært utbytte fra Helgeland Kraft 3,2 mill. kroner
- Utbetaling fra Havbruksfondet 3,0 mill. kroner
- Integrasjonstilskudd 1,8 mill. kroner

I løpet av 2021 ble ikke de ekstraordinære inntektene regulert inn i opprinnelig budsjett. Dette gjør at regnskapsresultatet er betydelig bedre enn budsjettet.

For enhetene er det økonomiske resultatet overveiende positive. Driften er, generelt betraktet, i samsvar med budsjetttrammene, og den økonomiske kontrollen er i hovedsak god. Ved negative avvik blir dette rapportert, og det iverksettes avbøtende tiltak. Imidlertid er det fortsatt nødvendig å utvikle rutinene knyttet til økonomi- og regnskapsoppfølging.

## **BEFOLKNING**

Bosetting av flyktninger har gitt positive utslag for kommunens innbyggertall. I 2018 fikk ikke Dønna kommune tildelt flyktninger for bosetting. Innbyggertallet kommunen har gått ned fra 1 431 innbyggere per 1.1.2010 til 1 371 den 1.1.2021. I løpet av året 2021 har det vært en liten nedgang i folketallet på to innbyggere, slik at folketallet per 1.1.2022 var på 1 369 innbyggere.

Den negative trenden i folketallsutviklingen i kommunen over tid har gitt grunn til bekymring. Det skjer også en demografisk endring, ved at befolkningen i Dønna blir eldre. Over tid gir dette utfordringer både i forhold til inntektsgrunnlaget (statlige overføringer) og antall arbeidsaktive (i forhold til samlet befolkning).

Hvorvidt utflatingen av den negative trenden for innbyggertallet fra 1.1.2020 til 1.1.2022, er en varig endring, eller kun en tilfældighet, er det fortsatt for tidlig å trekke bastante konklusjoner om. Imidlertid gir det et grunnlag for å tenke hva som kan skape vekst. Dette er et tema som tas med videre inn i arbeidet med å utvikle kommunale planer.

Utfordringene, knyttet til befolkningsutviklingen, er ikke enestående for Dønna kommune. Det er globale trender, og dermed en utvikling som er tung å påvirke. Dog er det ikke en unnskyldning for ikke å prøve, og temaet befolkningsutvikling er stadig ofte til diskusjon.

## **INVESTERINGER**

Investeringsbudsjettet for 2021 hadde opprinnelig en utgiftsramme på 32 092 500 kroner. I løpet av året ble ambisjonene justert ned og i revidert budsjett var de samlede investeringsutgiftene på 17 488 430 kroner. Dette gjorde at lånebehovet også ble nedjustert fra 30 610 000 kroner til 15 124 126 kroner.

Det endelige regnskapsresultatet viser at Dønna kommune gjennomførte investeringer for totalt 8 289 288 kroner i 2021. Årsaken til differansen mellom regnskap og budsjett er forårsaket av at følgende investeringsprosjekter ikke ble gjennomført:

- Asfaltering av skoleplass – Løkta oppvekstsenter
- Bygging av nye garderober – Løkta oppvekstsenter
- Nytt låsesystem – Dønna omsorgssenter
- Møteplassen – nærmiljøprosjekt
- Vei – ny adkomst, skole barnehage og Dønnahallen

I tillegg til dette ble avslutningen av investeringsprosjektet «60042 Vannverket nytt renseanlegg» rundt 3,4 mill. kroner rimeligere enn først antatt.

## **ØKONOMISK RESULTAT**

Tilbake i årsberetningen for 2014 ble det uttrykt bekymring for en utvikling hvor driftsutgiftene overstiger driftsinntektene. Regnskapet for 2017 og 2018 viste en positiv, brutto differanse, mellom driftsinntekter og -utgifter, mens resultatet for 2019 var negativt. I 2020 var kommunen igjen over på plussiden. I 2021 viser regnskapet en negativ differanse igjen på rundt 1,4 mill. kroner.

Forholdet mellom inntekt og utgift er en grunnleggende utfordring i kommunens drift; *Hvordan tilpasse produksjon til inntektsrammene – og samtidig lever de lovpålagte tjenestene og sikre at Dønna kommune er attraktiv som bokommune.*

Selv om regnskapet for 2020 viser et positivt resultat, så er det er likevel grunn til å ha et ekstra årvåkent blick på utviklingen av forholdet mellom inntekter og utgifter. Over tid så vil en positiv balanse gi et handlingsrom, mens en negativ balanse skaper behov for nedskjæringer.

Kommunens likviditet har blitt forbedret, og mindreforbruket de senere årene har gjort det mulig å bygge opp et disposisjonsfond. Dette gir en nødvendig buffer i forhold til negative endringer. Men er ikke et argument for at arbeidet med å forbedre kommunens økonomiske forutsetninger ikke skal videreføres.

### Noen nøkkeltall fra regnskapet:

	2021 (mill. kroner)	2020 (mill. kroner)
Driftsinntekter	189,0	183,5
Sum bevilget til drift	124,7	117,5
Driftsutgifter	190,4	176,8
Brutto driftsresultat	-1,4	6,7
Netto finanskostnader	5,1	6,3
Netto driftsresultat	5,1	11,0
Disposisjonsfond	46,0	41,2
Balanseført premieavvik pr. 31.12	15,6	11,2
Langsiktig gjeld pr. 31.12	469,1	475,3
Lån pr. 31.12	228,3	226,6
Ubrukte lånemidler pr. 31.12	17,6	15,2
	<b>2021 (prosent)</b>	<b>2020 (prosent)</b>
Netto driftsresultat i % av driftsinntekt	2,7	6,0
Disposisjonsfond i % av driftsinntekt	24,3	22,5
Lån i % av driftsinntekt	120,8	123,5

Økningen i driftsinntekt er i hovedsak en konsekvens av at rammetilskuddet var større i 2021 enn i 2020.

Overføringene fra Havbruksfondet er også sentrale for kommunens økonomi. Disse overføringene varierer i en 2-års syklus. I årene med lavest overføring balanseres økonomiplanen ved bruk av disposisjonsfondet, mens det tilføres midler motsatte år. Dette gir muligheten for å planlegge for en jevn, kommunal tjenesteproduksjon.

Disposisjonsfondet økte i løpet av 2021 med 4,8 mill. kroner. Disposisjonsfondet er, pr. dato, klart større enn balanseført premieavvik. Det er anbefalt at det minimum bør være balanse mellom disse to faktorene.

I kommunestyrets vedtatte økonomiske måltall for 2021 er kravet at disposisjonsfond og mindreforbruk bør være over 15 prosent av driftsinntektene. Regnskapstallene for 2021 viser at disposisjonsfondet var på 46,0 mill. kroner og mindreforbruket på 5,1 mill. kroner. Dette nøkkeltallet var dermed på 27,0 prosent i 2021.

Dønna kommune sin lånegjeld er relativt høy, og har økt betydelige fram mot 2020. Årsaken til dette er flere større investeringer (blant annet idrettshall, renovering av skolebygg, renseanlegg vannverk, ny barnehage). I 2021 var investeringstakten vesentlig lavere. Dette har flere årsaker, men utfordringer med bemanningen i administrasjonen har vært en vesentlig faktor for dette. Kommunestyrets vedtatte økonomiske måltall sier at lånegjelden ikke bør overstige 100 prosent av driftsinntektene. Regnskapstall for 2021 viser at lånegjelden utgjorde 120,8 prosent av driftsinntektene.

I 2021 ble det også gjort en gjennomgang av kommunens ubrukte lånemidler. Ubrukte lånemidler ble, i 2021, brukt i investeringsprosjekt – fremfor å ta opp nye lån. Konsekvensen er at kommunens samlede gjeldsbelastning har blitt redusert. Regnskapet for 2021 viser at

kommunen fremdeles har 17,6 mill. kroner i ubrukte lånemidler. Disse vil inngå som finansiering av investeringsbehov i 2022.

Før igangsetting av nye, større prosjekt – så bør det foretas en vurdering av lånebelastningens konsekvenser for driftsbudsjettet. I 2021 ble det utarbeidet en oversikt over kommunens gjeld – og hvordan denne belaster driftsbudsjettet.

#### **VESENTLIGE BUDSJETTAVVIK – BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT (A)**

Dønna kommune fikk 3,2 mill. kroner mer i rammetilskudd enn budsjettet. Hovedårsaken til dette er at inntektsutjevningen har blitt underbudsjettet.

Skatteinngangen til kommunene har generelt vært god i 2021, og Dønna kommune har fått inn 1,7 mill. kroner mer enn budsjettet.

Overføringene fra Havbruksfondet til Dønna kommune ble 3,0 mill. kroner høyere enn budsjettet.

#### **VESENTLIGE BUDSJETTAVVIK – BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT (B)**

I følgende oversikt viser avvik på enheter som har et budsjettavvik på mer enn 1,0 mill. kroner. I regnskapet for 2021 gjelder dette kun enheten «110 Kommunedirektørens stab».

##### 110 Kommunedirektørens stab

Regnskapet for 2021 for enheten «Kommunedirektørens stab» viser et mindreforbruk på 4,0 mill. kroner. Mindreforbruket er forårsaket av følgende forhold:

- Utviklingsprosjektet knyttet til Bjørn nærings- og havneområde hadde lavere fremdrift enn forutsatt og hadde et mindreforbruk på 0,7 mill. kroner.
- Det var satt av 1,0 mill. kroner til utvikling av havneområdet på Bjørn. Dette prosjektet hadde et mindreforbruk på 0,7 mill. kroner.
- På ansvarsstedet «Grunnskole felles» var det et mindreforbruk knyttet til lønnsressurser, skoleskyss og kjøp av andre kommuners tjenester med totalt 1,0 mill. kroner.
- Dønna kommune fikk skjønnsmidler i forhold til pandemihåndtering barnehage og skole som ga en merinntekt på 0,5 mill. kroner i forhold til budsjett.
- Tilskuddet til privat barnehage ble budsjettet for høyt og ga et mindreforbruk på 0,6 mill. kroner.
- Det var satt av 0,3 mill. kroner i budsjettet til boligtilskudd som ikke ble benyttet i 2021.
- Utgiftene til IKT-samarbeidet i HALD ble 0,3 mill. kroner lavere enn budsjettet.

#### **VESENTLIGE BUDSJETTAVVIK – BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERINGER (A)**

En rekke investeringsprosjekter som var budsjettet i 2021 ble enten ikke igangsatt, eller hadde mindre framdrift enn opprinnelig planlagt. Årsaken til dette ligger blant annet i en del sykefravær i sentrale stillinger, samt behov for mer tid til å utrede en del prosjekter. Disse avvikene beskrives under.

## **VESENTLIGE BUDSJETTAVVIK – BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERINGER (B)**

Følgende vedtatte investeringsprosjekter ble ikke igangsatt i 2021:

- 20027 - 2021 Asfaltering av skoleplass - Løkta oppvekstsenter
- 20028 - 2021 - Garderobe til gymsal - Løkta oppvekstsenter
- 20029 - 2021 - Løkta - Innkjøp av Pc-interaktive tavler (tiltak 001)
- 30025 - 2021 - DOS - nytt låsesystem på skjermet enhet (tiltak 20)
- 60074 - 2019-2021 Møteplassen -nærmiljøprosjektet (tiltak 013)
- 60082 - Vei - ny adkomst til skole, barnehage og Dønnahallen

### **UTFORDRINGER**

Bygningsmessig har Dønna kommune gjort store investeringer de senere årene. Det som gjenstår, er renovering av Dønna omsorgssenter. Denne prosessen er ikke igangsatt. Kommunedelplan for helse og mestring ble vedtatt i april 2021. I denne er behovet for institusjonsplasser redusert i forhold til tidligere prognoser.

Målet er å tilby kommunens innbyggere oppfølging i sine hjem, og at innsatsen blir satt inn på lavest mulig nivå i omsorgstrappen. Det vil, i 2022, bli satt i gang en utredning over det fremtidige behovet for omsorgsboliger. Her vil det også bli tatt hensyn til boligutfordringer knyttet til innbyggere med spesielle behov for oppfølging (eksempelvis medleverturnus).

I økonomiplanen for perioden 2021 – 2024 var det lagt inn en investering knyttet til renovering av omsorgssenteret. Dette er erstattet i økonomiplan 2022 – 2025 med to investeringsprosjekter. Bygging av omsorgsboliger tilrettelagt for medleverturnus med planlegging og utredning i 2022 og gjennomføring i 2023, og bygging av boliger for vanskeligstilte, med utredning i 2023 og gjennomføring i 2024.

Tidligere i årsberetningen er nedgangen i befolkningsmengde nevnt. Dette vil kunne negativt påvirke statens rammeoverføring til Dønna kommune. Lykkes kommunen med å snu denne trenden, så vil det gi tilsvarende positiv effekt. Uansett, så står kommunen ovenfor et stort behov for rekruttering av nye ansatte i kommende 10-års periode, for å erstatte ansatte som når pensjonsalderen. Dette gir en mulighet for å skape vekst i innbyggertallet, men det krever bevisst og målrettet arbeid.

Forventninger og krav til Dønna kommune er stadig i endring, noe som også gjør det nødvendig å utvikle organiseringen av kommunens administrasjon og drift. Nye oppgaver, endrede krav til kompetanse og endring i befolkningens aldersmessige sammensetning gjør at driften stadig er i endring, og organiseringen må tilpasses gjeldende situasjoner.

## SYKEFRAVÆR

Arbeidet med å redusere sykefraværet pågår kontinuerlig.

ÅR	SYKEFRAVÆR (I PROSENT)
2016	8,3
2017	7,6
2018	8,0
2019	6,7
2020	5,4
2021	6,3

Tendensen er positiv, men sykefraværet er fremdeles over vedtatt måltall på 5,0 prosent.

En av de største årsakene til sykefravær ligger i langtidsfravær. Det arbeides kontinuerlig med å avdekke årsakene til dette, og utvikle tiltak. Kommunen har siden 2018 jobbet fokusert med å få ned sykefraværet, og dette har gitt resultater. En vesentlig faktor for å lykkes er at det samarbeides godt med NAV i denne prosessen.

## LIKESTILLING - DISKRIMINERING

Status for likestilling i Dønna kommune er som tidligere. Kommunens øverste administrative ledelse (kommunedirektør og kommunalsjefene) består av 1 kvinne og 2 menn. Av enhetslederne i kommunen er det 2 av 7 som er kvinner. Valget 2019 resulterte i kommunestyre med 10 menn og 7 kvinner (endret til 11 menn og 6 kvinner i 2021), formannskap med 3 kvinner/4 menn (endret til 2 kvinner/5 menn i 2021) og driftsutvalg med 2 kvinner/3 menn. Det er ingen kvinnelige utvalgsledere. Varaordfører er kvinne.

Det arbeides aktivt for å unngå forskjellsbehandling, jfr. bestemmelsene i likestillingsloven. Kommunen er seg bevisst formålene i diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

## ETISK STANDARD

Betryggende kontroll og høy etisk standard i Dønna kommune sin virksomhet er et tema som jevnlig diskuteres. Det har tidligere vært gjennomført interne prosjekt, med fokus på etisk standard og etiske utfordringer. Som i 2020 var det i 2021 planlagt å ha et ekstra blick på disse spørsmålene. Dessverre har pandemisituasjonen gjorde at dette ikke kunne prioriteres.

Etisk standard er et tema som jevnlig må løftes frem, slik at det ikke utvikler seg standarder som bryter med de som tidligere er bestemt.

## BETRYGGENDE KONTROLL

Hovedelementet i arbeidet med å sikre betryggende kontroll i virksomheten er tertialrapporteringen (regnskap og sykefravær) til formannskap og kommunestyre. I den daglige driften samarbeides det tett med økonomiavdeling og revisjon for å redusere feil til et minimum.



Habilitet og økonomi (budsjettering/drift) er de to nøkkelfaktorene som Dønna kommune vil arbeide videre med for å utvikle bedre kontrollrutiner. I alle saksfremlegg inngår det nå en obligatorisk vurdering av saksbehandlers habilitet.

#### **INTERKOMMUNALT SAMARBEID**

Noen av kommunens driftsoppgaver blir løst gjennom interkommunalt samarbeid, blant annet barnevern (Leirfjord kommune er vertskommune), økonomi/regnskap (Alstahaug), RKK (Alstahaug), PPT (Alstahaug) og NAV-tjenester (Alstahaug som vertskommune).

Dønna kommune er vertskommune for samarbeidet med Herøy kommune om landbrukskontor. Rollen som vertskommune omfatter de forvaltningsoppgavene som normalt ligger til et kommunalt landbrukskontor, samt organisering og oppfølging av veterinærvakttjenesten.

Dønna 04.04. 2022

  
Tor Henning Jørgensen  
Kommunedirektør

